

Vorherres sommerhus

Den første kirke på Solrød Strand 1934-1980

Af Bent Hartvig Petersen

Indtil omkring 1910 lå Solrød Strandområdet næsten øde hen og ingen regnede med, at disse mose- og lyngområder havde nogen værdi, men så begyndte forskellige byboere - primært "københavnere" at få øje på områdets værdi som feriemål og et sommerhusbyggeri i betydeligt omfang tager fart og omkring 1932 er der registreret ca. 300 sommerhuse i området.

En af de bygninger, der kom til at skille sig lidt ud fra de øvrige træhuse, var den første kirke på Solrød Strand, et mindre byggeri i træ - "Solrød Kirkesal".

Denne artikel handler om denne kirke og de folk, der stod bag ved byggeriet og driften.

Forarbejde og pengeindsamlinger

Der er efterhånden en del af Roskildes "bedste borgere" der havde fået bygget sommerhus ved Solrød Strand, og det var primært folk herfra, der stod bag ideen og opførelsen af kirken.

I 1934 dannes "Foreningen til Opførelse af en Kirke paa Solrød Strand" og vi har her den første bestyrelses underskrifter i foreningens protokol:

Den drivende kraft allerede fra starten var bankdirektør H.H. Stigaard, Roskilde og andre prominente folk var Roskildes stadsskoleinspektør Carl Hansen og politimester Olaf Kann.

Endvidere sagfører Bruun, Køge og sognepræsten Fr. Engel, Havdrup samt folketingsmand E. Prieme. Senere kom guldsmed Willy D. Enig, Roskilde og de lokale beboere Valborg Olsen, Jenny Helbo og købmand Frede Amdi til.

At omgangstonen i 1930-erne var noget anderledes end i dag, ser vi i protokollen, hvor de enkelte bestyrelsesmedlemmer omtales som "bankdirektøren" (Stigaard), "folketingsmanden" (Prieme), "politifuldmægtigen" (Kann) o.s.v.

Protokollen, som førtes i alle årene og foreningens korrespondancesamling (som findes i lokalhistorisk arkiv), giver et godt billede af arbejdet og besværlighederne. Ikke mindst ser man, at økonomien ustandselig var et problem og mange tiltag blev gjort for at skaffe penge til grundkøb, byggeri og gennem alle årene til den daglige drift.

Allerede i 1935 har man fået samlet penge nok sammen til at købe grunden for det ganske store beløb af 10.600 kr af gårdejer H. Birkegaard og den energiske bestyrelse går så i gang med at skaffe penge til selve byggeriet, som man har ganske store planer med. "Betonvejen" er jo lige blevet indviet og man forventer vel så en større udvikling i området.

Man griber naturligvis til lodseddsalg som indsamlingsmiddel og lokale folk skænker gerne et læs tørv, Brugsen 5 pund kaffe og guldsmed Enig finder noget sølvtøj på lageret for at få en pæn præmieliste. At grundene ikke havde den store værdi ses af, at lokale gårdmænd både i 1936 og 1937 skænkede en sommerhusgrund som 1. præmie.

Der arrangeres sommerfester på stranden med tombola, skydetelt og restaurant etc.

Her er programmet for festen i 1936:

Festen holdes på FDF's lejrplads i Plantagen og vejret har vist nok artet sig, da festen gav 4000 kr. i overskud. Ville en sådan "fest" mon have fået folk hjemmefra i dag en hel søndag?

Taler af 4 præster og et 8-mands hornorkester samt en kammersanger, der "velvilligst" medvirker gratis.

Som det ses, finder den spændende lodtrækning sted kl. 8 1/2 aften. Mon der var en deltager, der gik hjem som ejer af en sommerhusgrund?

PROGRAM

for

Sommerfesten paa Solrød Strand

den 12. Juli 1936

til Fordel for

Opførelsen af en Kirke paa Solrød Strand.

- Kl. 3: Sognepræst Fr. Engel byder Velkommen og Sognepræst Hee-Andersen, Herlufsholm, taler.
- Kl. 4: Kgl. Kammersanger Niels Hansen synger. (Kammersangeren medvirker velvilligst).
- Kl. 4^{1/4}-5^{1/4}: Musik af et 8-Mands Hornorkester. Dirigent: Musikdirektor Chr. Sørensen, Roskilde.
- Kl. 7^{1/2}: Kgl. Kammersanger Niels Hansen synger.
- Kl. 8: Pæstor E. Wiene taler.
- Kl. 8^{1/2}: Lodtrækning.
- Kl. 9: Afslutning ved Sognepræst V. D. Hansen, Roskilde.

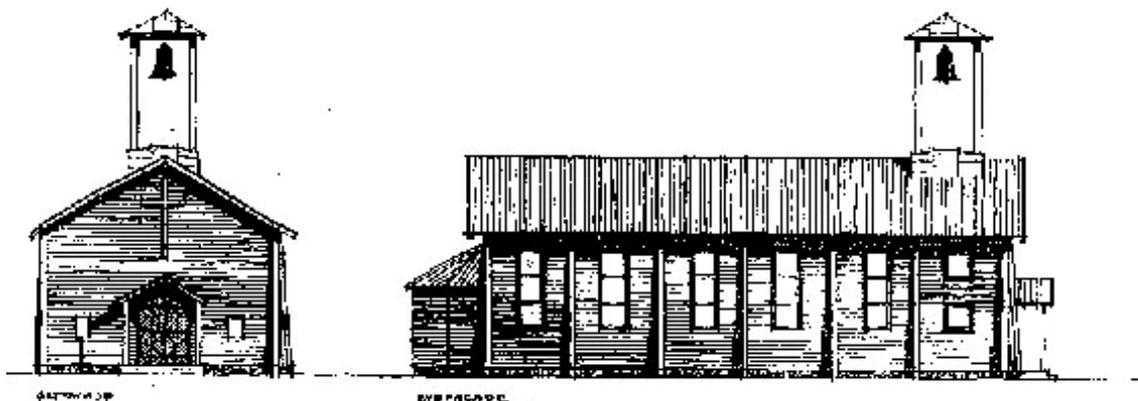
Festen afholdes paa F. D. F.s Lejrplads i Plantagen ved Betonvejen, hvor der forefindes Restaurant og Tombola.

BESTYRELSEN

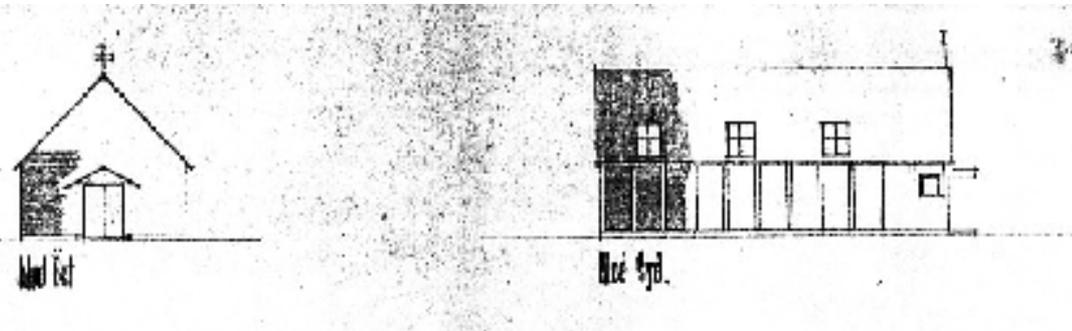
Adgangstegn à 25 Øre kan læses ved Indgangen. Høje Overskuddet gaar til Kirkens Opførelse.

Bankdirektør Stigaard fatter nu Parker-fyldepenen og skriver egenhændigt tiggerbreve til alle sider. Skibsreder A.P.Møller skænker rundhåndet 1000 kr. til formålet, medens andre vrider sig og siger nej "af principielle grunde". Det er jo - trods den private kreds bag ved - et folkekirkeligt projekt, men der er også nogen der finder det hele lidt sekterisk og i baggrunden er der ideologiske indvendinger fra folk i det kirkelige landskab, som er modstandere af projektet. Når man læser disse protestbreve, kan man ikke frigøre sig for den tanke, at det er personen Stigaard, som i følge mange udsagn var en dominerende personlighed, som var årsagen til modstanden.

Men der arbejdes ufortrødent videre, og der udarbejdes et projekt for en kirke som så således ud :

Et overslag viste, at dette projekt ville koste 27.000 kr. og det måtte man erkende oversteg de økonomiske muligheder. Arkitekterne (Michael Stigaard og Otto Engel) måtte så til tegnebordet igen og barbere deres projekt. Resultatet blev så dette forslag til en "midlertidig kirke" til 6.000 kr.:

Der blev ikke råd til klokke og klokketårn, der blev færre siddepladser og ingen toiletfaciliteter eller øvrig luksus. Først i 1939 indlægges elektrisk lys og i 1945 bliver der råd til en tilbygning med et lille præsteværelse og "sanitetsanlæg".

Det kirkelige arbejde går i gang

Det skrabede projekt blev nu kaldt "den midlertidige kirke" og indviet **den 17. juni 1938**. Inventaret kom til at bestå af 100 stole a 8 kr., et harmonium til 150 kr samt en talerstol.

Nu begynder det egentlige arbejde så. Det er jo en frivillig privat kreds, der kører kirken og man må løbende financiere med kollekter, lodsedler og indsamlinger.

Man får omegnens præster til frivilligt at holde gudstjenester, og sådanne afholdes hver søndag fra Pinse til midt i august. Da disse præster jo også skulle passe deres egne kirker, måtte man holde gudstjenesterne enten kl. 8 om morgenen eller om aftenen. Endvidere kører der i mange år et program med møder hver onsdag aften hele sommeren. Arbejdet er klart lagt an på sommerhusbeboere.

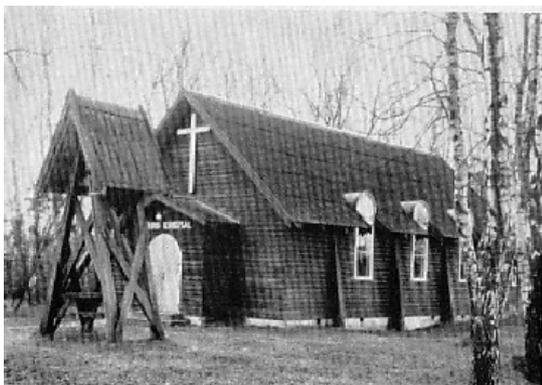
I 1943 tiltræder Gunnar Sloth som sognepræst i Havdrup-Solrød, og under hans energiske ledelse kommer der nu mere gang i arbejdet. Han får etableret gudstjenester også i vintersæsonen, søndags-skole, juletræsfester, sommerlejre m.v. Man begynder altså nu at indrette arbejdet på, at der er kommet flere fastboende til i området.

Det var ikke store penge man arbejdede med. I 1943 balancerede budgettet med 498 kr., så et bidrag fra Solrød Strands Grundejerforening på 500 kr. må have lunet godt.

Man søger tilskud fra alle sider, og f.eks. for regnskabsåret 1958/59 giver Havdrup - Solrød sogneråd et bidrag på 200 kr.

Iflg. protokollen var det i mange år et problem at få et gammelt flag til at hænge sammen, men i 1949 får man et nyt fra Danmarkssamfundet. Trods den anstrengte økonomi lykkes det dog i 1949 at få rejst en klokkestabel uden for kirken.

Af andre tiltag må nævnes, at bestyrelsen står for opstilling af mindestenen for befrielsen den 5. maj på 2-årsdagen i 1947. Vi ser i programmet, at der var planlagt ikke mindre end 5 officielle taler, bl.a. af den daværende sognerådsformand V. Eghave, Havdrup.

Sådan så den "midlertidige" kirkesal ud efter at man i 1949 havde fået skaffet midler til rejsning af klokketårnet og køb af klokken. I dette beskedne hus foregik så et omfattende frivilligt arbejde i alle årene.

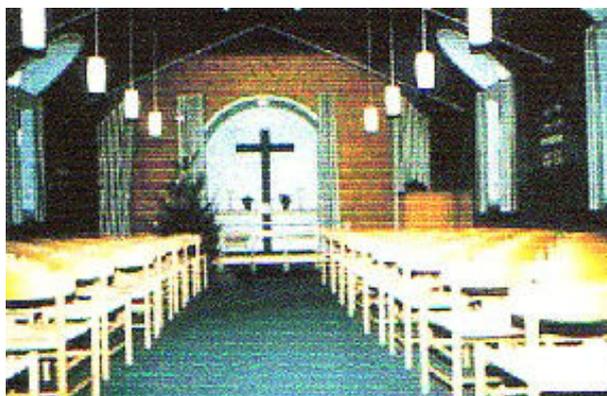
Spejderne fik også husly i kirken, men vi ser i protokollen, at oprydning og rengøring godt kunne være et problem.

Selv om det var præster fra folkekirken der medvirkede ved gudstjenesterne, var det trods alt en privat kreds der drev arbejdet, og biskoppen i Roskilde Axel Rosendahl var af "pricipielle grunde" imod, at der blev afholdt dåb og altergang i kirken. Men i 1953 lykkes det at få bearbejdet kirkeministeren (Carl Hermansen) så kraftigt, at han giver lov til det i en forsøgsperiode.

Foreningen opløses og Folkekirken tager over

Omkring 1967 er der nu 1500 faste beboere ved Solrød Strand, og en permanent løsning af kirkeforholdene trænger sig på. Løsningen bliver, at den private kirkesal i 1967 overtages af Solrød sogns menighedsråd, der overtager foreningens slunkne pengekasse og viderefører arbejdet i officielt folkekirkeligt regi. Foreningen opløses på en generalforsamling samme år.

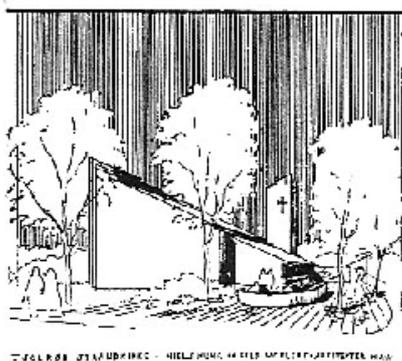
Driften betales nu af folkekirkens midler og kirkesalen sættes gennemgribende i stand og indvies til sognekirke af biskop Hans Kvist den 9. august 1970. Under det nye navn Solrød Strandkirke fungerer træbygningen nu som sognekirke for Strandområdet indtil den sidste gudstjeneste afholdes juleaften 1980.

Efter istandsættelsen og indvielse til sognekirke i 1970 så det indvendige af kirken således ud. Det gamle harmonium fra 1938 blev skiftet ud med det lille orgel, der også blev anvendt i den kommende nye Strandkirkes første år.

Men den hastige udvikling ved Solrød Strand blev denne kirke dog snart for lille og utidssvarende, og Solrød menighedsråd beslutter at opføre en helt ny Solrød Strandkirke, der placeres på den gamle kirkesals grund. Denne kirke indvies i foråret 1982 og efter køb af et par nabogrunde udvides den i 1998 til den kirkebygning, vi ser i dag på Mosevej.

"Vorherres sommerhus" er i dag historie, men der er grund til at fremhæve de folk, der på frivillig basis og for egne penge drev arbejdet i de mange år, hvor Solrød Strand udviklede sig til et byområde. Men det tog altså 42 år, før den "midlertidige" kirkesal blev afløst af den permanente kirke, som pionererne havde forestillet sig allerede i 1934.

Arkitekternes skitsetegning for den nye Solrød Strandkirke indviet 1982

Kildehenvisninger:

Protokol og korrespondancesamling for "Foreningen til Opførelse af en Kirke på Solrød Strand [1934]
Diverse fotos fra Solrød lokalhistoriske Arkiv
Solrød menighedsråds forhandlingsprotokol [1967]

